

RICHTLIJNEN VOOR HET MILIEUEFFECTRAPPORT

Kustversterking Katwijk aan Zee, gemeente Katwijk

GEDEPUTEERDE STATEN VAN ZUID-HOLLAND

23 juli 2009

INHOUDSOPGAVE

I.	Inleiding	3
II.	Richtlijnen	4
III.	Zienswijzen	5
IV.	Advies voor de richtlijnen van de Commissie voor de milieueffectrapportage	9

I. INLEIDING

Wij ontvingen op 16 april 2009 van het Hoogheemraadschap van Rijnland een startnotitie ingevolge de Wet milieubeheer ten behoeve van een op te stellen Milieueffectrapport voor de kustversterking Katwijk aan Zee, gemeente Katwijk.

De kustversterking in Katwijk is nodig omdat de waterkering niet voldoet aan de daarvoor geldende norm. Ter onderbouwing van de besluitvorming wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld.

De startnotitie MER voor de kustversterking Katwijk heeft van 18 mei 2009 tot en met 15 juni 2009 ter inzage gelegen. In deze periode zijn zienswijzen en adviezen bij ons ingediend. De zienswijzen en adviezen zijn in hoofdstuk III samengevat en door ons van een reactie voorzien. De Commissie voor de milieueffectrapportage heeft op 14 juli 2009 haar advies voor de richtlijnen aan ons uitgebracht. De zienswijzen en adviezen zijn ook door de Commissie voor de milieueffectrapportage bij haar advies betrokken.

II. RICHTLIJNEN

Wij hebben in onze hoedanigheid van bevoegd gezag de hierna volgende richtlijnen vastgesteld. Aan de hand van de richtlijnen dient het MER door het Hoogheemraadschap van Rijnland te worden opgesteld.

De Commissie voor de milieueffectrapportage heeft bij haar advies aan ons de zienswijzen en adviezen betrokken. De commissie verwijst in voetnoten naar de zienswijzen en adviezen. Gelet op de compleetheid en bruikbaarheid beschouwen wij het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage als zijnde de richtlijnen.

III. ZIENSWIJZEN

De startnotitie heeft vanaf 18 mei tot en met 15 juni 2009 voor eenieder ter inzage gelegen. Naar aanleiding hiervan zijn acht zienswijzen ingezonden. Deze zienswijzen zijn hieronder beknopt samengevat en met het oog op de door ons vastgestelde richtlijnen van een korte reactie voorzien.

Zienswijzen werden ingezonden door:

1. M. v.d. Zwan, Katwijk
2. drs. G.J. Guijt, Katwijk
3. Stichting Duinbehoud, Leiden
4. de heer A.A. Parlevliet, Katwijk
5. Nederlandse Zeejachthaven Ontwikkelingsmaatschappij BV, Rotterdam
6. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort
7. de heer M. Jongejan, woonplaats onbekend
8. gemeente Katwijk.

1. M. v.d. Zwan

Schrijver vraagt aandacht voor een aantal onderwerpen en vooral het Uitwateringskanaal en de afvoercapaciteit daarvan. Voorbij de buitensluis wordt de afvoercapaciteit geremd door ingestoven zand. Schrijver is voorstander van een constructie in duin omdat dan de nieuwe laagwaterlijn minder ver in zee komt te liggen. "In geen van de ontwerpen van de kustversterking, is rekening gehouden met een eventuele jachthaven". De zeejachthaven zal de stroom kunnen beïnvloeden.

Reactie provincie

In de richtlijnen is onder punt 4.2, kustmorfologie, aandacht gegeven aan de problematiek van de uitwateringsluis. Ook de gemeente Katwijk vraagt in haar zienswijze aandacht hiervoor. De Nederlandse Zeejachthaven Ontwikkelingsmaatschappij vraagt aandacht voor de gecombineerde effecten van de jachthaven en de kustversterking. Korthedshalve wordt verwezen naar onze reacties op deze twee zienswijzen.

2. drs. G.J. Guijt

Schrijver is bewoner aan de Boulevard en heeft de startnotitie met belangstelling gelezen en is van mening dat iets moet worden gedaan om het veiligheidsniveau te verhogen. De definitie van een superstorm is echter vaag beschreven. "In mijn beleving moet dus worden uitgegaan van een Superstorm waarbij een heldere definitie van kracht is: oftewel, een ontstaan van meerdere uitdiepende depressies, die elkaar gaan kruisen en versteken, waarbij een windrichting gaat ontstaan vanuit het noordwesten, met als gevolg een stuwing van water naar de kust van Nederland, in samenloop met springtij. Een dergelijke storm zal een verloop kunnen hebben van meerdere etmalen, met dus een constante druk op de kust."

Een constructie in duin lijkt de meest veilige oplossing. "Ik zou willen pleiten voor die minimale hoogte van 8,5 meter (en dus niet hoger) en daarbij de breedte kiezen die nodig is."

Reactie provincie

Gebruikte begrippen zullen in het MER zo eenduidig mogelijk worden gedefinieerd. Het begrip 'superstorm' is in de startnotitie zelf niet genoemd, maar gebruikt in een nieuwsbrief over de startnotitie. In de richtlijnen wordt onder punt 4.2, kustmorfologie, gevraagd de gevolgen hiervan nader te onderzoeken. Het alternatief met een constructie in duin zal in het MER verder worden uitgewerkt met een optimale hoogte en breedte.

3. Stichting Duinbehoud

De stichting heeft haar zienswijze ingediend mede namens de Stichting Berkheide Coepelduynen. De stichting is niet gelukkig met een constructie in de duinoplossing. Met een dergelijke harde constructie zijn op langere termijn minder goede ervaringen opgedaan. De stichting is voorstander van een natuurlijke oplossing die bestaat uit een bredere duinstrook. Hierdoor ontstaan betere kansen voor een goed functionerende Ecologische Hoofd Structuur (EHS). "Nu functioneert de EHS door de zeer smalle zeereep voor bepaalde soorten niet goed." .. "Alleen bij voldoende rust kan de functie van de EHS worden gewaarborgd. Zeer belangrijk mede in verband met de klimaatwisseling, waardoor de zeereep in toenemende mate belangrijk en essentieel is, is de migratie van planten en dieren tussen Berkheide en de Coepelduynen." Voorts wordt door de stichting een aantal opmerkingen gemaakt die betrekking hebben op mogelijke uitwerkingsplannen.

Reactie provincie

De stichting heeft een duidelijke voorkeur voor het alternatief met zand voor de Boulevard. Dit alternatief zal in het MER worden uitgewerkt en de effecten in dit alternatief zullen worden aangegeven. In de richtlijnen wordt dit ook verwoord onder punt 3.3 bij de ontwikkeling van het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA).

4. De heer A.A. Parlevliet

De heer Parlevliet is voor versterking van de huidige waterkering en hij is van mening dat de 3.000 bewoners die buiten de waterkering wonen zelf moeten bepalen of zij tegen natte voeten beschermd willen worden. "Het versterken van de huidige waterkering is een van de goedkoopste oplossingen en tast tevens niet het unieke stukje Katwijk aan, namelijk de Boulevard. Het beeldkwaliteitplan Katwijkcentrum heeft de hele bebouwing van de Boulevard in een bestemmingsplan vastgelegd."

Reactie provincie

Het gaat primair om de bescherming van het achterland. Daarbij zijn meer mensen betrokken dan de 3.000 bewoners die buiten de waterkering wonen. De versterking van de huidige waterkering is één van de mogelijkheden. Door de aanwezige bebouwing zal het geen goedkope oplossing zijn.

5. Nederlandse Zeejachthaven Ontwikkelingsmaatschappij

De ontwikkelingsmaatschappij haalt de dubbeldoelstelling aan: kustversterking en verbetering van ruimtelijke kwaliteit. In de startnotitie is onvoldoende op de toekomstige ruimtelijke kwaliteit ingegaan, alleen de bestaande ruimtelijke kwaliteit is beschreven. "Tegelijkertijd wordt onzes inziens in deze startnotitie voorbijgegaan aan de lopende discussie voor de zeewaartse aanleg van een jachthaven." Bij het plan voor de zeejachthaven heeft altijd de genoemde dubbeldoelstelling vooropgestaan. "In de structuurvisie van de provincie Zuid-Holland is de mogelijke zeewaartse aanleg van een haven opgenomen." Bij het opstellen van het MER dient in lijn van het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage bij de versteking van de Hondsbossche en Pettemer Zeewering inzicht te worden gegeven op de mogelijke uitwerking van de zeewaartse aanleg van een jachthaven.

Reactie provincie

Bij de kustversterking gaat het primair om de bescherming van het achterland. Verbetering van de ruimtelijke kwaliteit vormt een onderdeel van de dubbeldoelstelling. De aanleg van een zeejachthaven maakt geen onderdeel uit van dit initiatief van het hoogheemraadschap. De veiligheid van het achterland kan niet afhankelijk zijn van een mogelijke zeejachthaven. Een eventuele zeejachthaven maakt voorts geen onderdeel uit van de autonome ontwikkeling van Katwijk. De keuze van een bepaalde oplossing voor de kustversterking kan wel gevolgen hebben voor de mogelijkheden van een zeejachthaven. Aan de mogelijke aanleg van een zeejachthaven is in de richtlijnen onder 2.1 aandacht gegeven.

6. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

De rijksdienst brengt een advies uit namens de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Om in het effectenonderzoek een goede afweging te kunnen maken tussen de verschillende alternatieven en varianten dienen de facetten archeologie, historische geografie en historische stedenbouwkunde nader te worden uitgewerkt naar operationele parameters. Tevens zijn enkele detailopmerkingen gemaakt.

Reactie provincie

Een zorgvuldige analyse van de ruimtelijke kwaliteit kan ervoor zorgen dat die kwaliteit ook na uitvoering van de kustversterking behouden blijft en waar mogelijk wordt verbeterd. In de vastgestelde richtlijnen heeft de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit aandacht gekregen. In de richtlijnen is aan dit advies gevolg gegeven onder punt 4.1.

7. De heer M. Jongejan

De heer Jongejan stelt dat een tunnel gecombineerd met de constructie in duin een goedkope oplossing biedt om het verkeer van de Boulevard te halen. "Deze tunnel kan gewoon in de openlucht worden gebouwd, waarna het dijklichaam kan worden afgebouwd. Opdrijvende effecten kunnen eenvoudig worden verholpen. Een uniek duingebied zal ontstaan waarbij fietsers en voetgangers de ruimte krijgen. Op een slimme wijze kunnen parkeergelegenheden worden gecreëerd aan het eind van de zijwegen van de Boulevard."

Reactie provincie

Bij de kustversterking gaat het primair om de bescherming van het achterland. Van de noodzaak tot de aanleg van een tunnel is niets gebleken. Het alternatief met een constructie in duin zal verder worden uitgewerkt.

8. Gemeente Katwijk

Burgemeester en Wethouders van Katwijk realiseren zich dat een kustversterking in Katwijk, in welke variant deze ook zal worden uitgevoerd, negatief uitwerkt op de ruimtelijke kwaliteit die Katwijk nu heeft. "Daarom willen wij graag meewerken aan het realiseren van de variant die Katwijk de beste kansen biedt op compensatie van te verliezen ruimtelijke kwaliteit en waarbij de veiligheid voor heel Katwijk, ook het huidige buitendijksgelegen centrumgebied, groter wordt." Katwijk kiest voor een constructie in duin.

De gemeente ziet hierin mogelijkheden om problemen in het centrum van Katwijk op te lossen. De gemeente vraagt nadrukkelijk innovatief ruimtegebruik, zoals in een studie door TNO is onderzocht bij het MER te betrekken. De gemeente heeft een variant voor ogen waar het duin zo laag mogelijk blijft. "Dit scenario levert de minste schade op voor Katwijk, brengt Katwijk aan Zee binnendijks waarmee alle bewoners van Katwijk tegen overstroming zijn beschermd en biedt goede mogelijkheden verloren ruimtelijke kwaliteit te compenseren en te versterken."

De gemeente vraagt voorts aandacht voor de gevolgen voor de uitmonding van het Uitwateringskanaal. "Om dichtslibben te voorkomen achten wij het nodig de strekdammen te verlengen en te verhogen. Dit komt de zwemwaterkwaliteit ten goede."

Reactie provincie

Een zorgvuldige analyse van de ruimtelijke kwaliteit van Katwijk kan ervoor zorgen dat die kwaliteit, na uitvoering van de kustversterking, niet behoeft te verslechteren maar behouden blijft en waar mogelijk ook wordt verbeterd. In de vastgestelde richtlijnen heeft de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit aandacht. Het alternatief met een constructie in duin zal in het MER verder worden uitgewerkt met een optimale hoogte en breedte. Ook de in het TNO-rapport voorgestelde parkeervoorziening zal in het MER op haalbaarheid worden onderzocht. Het dichtslibben van het Uitwateringskanaal zal niet negatief worden beïnvloed, in alle zeewaartse alternatieven zullen de strekdammen worden verlengd.

**IV. ADVIES VOOR DE RICHTLIJNEN VAN DE COMMISSIE
VOOR DE MILIEUEFFECTRAPPORTAGE**

Kustversterking Katwijk

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

14 juli 2009/rapportnummer 2269-37

1. HOOFDPUNTEN VOOR HET MER

Het Hoogheemraadschap van Rijnland heeft het voornemen een kustversterking uit te voeren aan de primaire waterkering in Katwijk aan Zee. Toetsing heeft namelijk uitge-
wezen dat de waterkering niet voldoet aan de wettelijk gestelde eisen met betrekking
tot veiligheid¹. Er wordt een dijkversterkingsplan² opgesteld dat ter goedkeuring wordt
voorgelegd aan Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland. Ter onderbou-
wing van de besluitvorming wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld³.

De Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie') beschouwt de
volgende punten als essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat voor het
meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onder-
staande informatie moet bevatten:

- Een beschrijving en onderbouwing van de alternatieven vanuit de doelstellingen van het voornemen.
- Inzicht in het doelbereik van de alternatieven.
- Inzicht in de gevolgen van de kustversterking voor ruimtelijke kwaliteit, natuur- en cultuurhistorische waarden, in het bijzonder op de Natura 2000-gebieden. Inzicht in de maatregelen die getroffen kunnen worden om negatieve gevolgen voor deze aspecten te minimaliseren en kansen voor verbetering te benutten.
- Inzicht in de gevolgen van de (fasering van de) werkzaamheden tijdens de uitvoeringsfase voor overlast voor en de ontsluiting van de kern van Katwijk.
- Een goede en publieksvriendelijke samenvatting, voorzien van overzichtelijk en 'leesbaar' kaartmateriaal.

In de volgende hoofdstukken geeft de Commissie in meer detail weer welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de startnotitie⁴. Dat wil zeggen dat in dit advies niet wordt ingegaan op de punten die naar de mening van de Commissie in de startnotitie voldoende aan de orde komen.

---

¹ Deze normen zijn vastgesteld in de Wet op de waterkering en worden uitgedrukt in een kans op overschrijding van de hoogwaterstand waarop de dijken van het betreffende gebied zijn berekend. Dit traject maakt onderdeel uit van Dijkring 14 en dient te voldoen aan een gemiddelde overschrijdingskans van 1/10.000 per jaar.

² Conform artikel 7 van de Wet op de waterkering.

³ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder *adviezen*.

⁴ De Commissie heeft ook kennisgenomen van een concept-variantennotitie waarin de alternatieven en varianten in meer detail worden uitgewerkt. Ook verschillen de onderzochte alternatieven en varianten hier en daar van die in de startnotitie. De Commissie gaat uit van de varianten in de startnotitie.

2. PROBLEEMSTELLING, DOEL, BELEID EN BESLUITEN

2.1 Achtergrond en probleemstelling

De aard van de problemen staat in de startnotitie op hoofdlijnen verwoord. Uit een onlangs uitgevoerde toetsing is gebleken dat het grensprofiel van de kustversterking⁵ onder extreme omstandigheden volgens de nu geldende normen onvoldoende is. De Commissie adviseert om uitkomsten van onderliggende onderzoeken en toetsingen op begrijpelijke wijze in het MER samen te vatten. Het gaat hierbij met name om een samenvatting van de toegepaste randvoorwaarden en rekenmodellen voor de bepaling van de veiligheidsituatie van de primaire waterkering⁶.

Verschillende soorten oplossingen (hard⁷, zacht en combinaties van beide) worden vanwege de kosten en de impact van de ingreep aan verschillende randvoorwaarden en klimaatscenario's getoetst. Toets de verschillende soorten oplossingen aan de gangbare normen en ga waar nodig in op ontwikkelingen op het gebied van (strenge) veiligheidsnormen.

Ga in het MER in op de onderlinge samenhang (kansen en knelpunten) van het voornemen met andere ontwikkelingen en projecten in het studiegebied, zoals bijvoorbeeld de ontwerpstructuurvisie Katwijk en de mogelijke aanleg van de RijnGouwelijn West en een zeejachthaven.

2.2 Doelen en ambities

Het voornemen kent volgens de startnotitie een dubbele en gelijkwaardige doelstelling, namelijk het garanderen van kustveiligheid van het achterland en het versterken van de ruimtelijke kwaliteit van Katwijk met voldoende mogelijkheden voor wonen, economie en recreëren. In de uitwerking krijgt echter de veiligheidsdoelstelling duidelijk voorrang boven de ruimtelijke doelstellingen. De Commissie adviseert de onderlinge prioritering van de doelstellingen duidelijk aan te geven en deze in het MER consequent te hanteren.

Het is wenselijk om beide doelstellingen zo te beschrijven dat ze in twee stadia in het planvormingsproces een rol kunnen vervullen:

- bij de afbakening van alle te beschrijven alternatieven en het verhelderen waarom bepaalde andere oplossingsrichtingen buiten beschouwing worden gelaten;
- bij de rangschikking van alle alternatieven op doelbereik.

---

⁵ Het grensprofiel van de kustversterking kent zowel een hoogte- als een afslagprobleem.

⁶ Rapport Alkyon, november 2007 en eventuele aanvullingen.

⁷ Daarbij ook inbegrepen constructie in duin of dijk in duin.

2.3 Beleidskader

In hoofdstuk 7 van de startnotitie staat een uitgebreide opsomming van het belangrijkste kaderstellende beleid. In aanvulling hierop dient onder rijksbeleid meegenomen te worden:

- (Ontwerp) Nationaal Waterplan (met name de verhoging van de huidige norm met een factor 10).
- Kaderrichtlijn Water en de daarbij behorende Grondwaterrichtlijn.
- Wet bodembeheer en Besluit bodemkwaliteit.

Onder provinciaal, regionaal en gemeentelijk beleid:

- Ontwerp-Provinciaal Waterplan Zuid-Holland 2010-2015.
- Ontwerp-Waterbeheerplan 2010-2015 Hoogheemraadschap van Rijnland.
- Streekplanherziening As Leiden-Katwijk.
- (Ontwerp) Structuurvisie Katwijk.

Geef in het MER aan tot welke randvoorwaarden en uitgangspunten deze beleidskaders en de wet- en regelgeving leiden en wat de consequenties voor (onderdelen van) het voornemen zijn.

2.4 Te nemen besluit(en)

De startnotitie geeft aan dat het MER wordt geschreven ten behoeve van een goedkeuringsbesluit van het dijkversterkingsplan, ingevolge artikel 7 van de Wet op de waterkering. In de startnotitie staat dat mogelijk in een later stadium een passende beoordeling en daarmee een Plan-MER nodig is, maar dat deze procedure separaat van dit MER wordt doorlopen. De Commissie adviseert het Plan-MER deel uit te laten maken van dit MER indien de besluitvorming over het bestemmingsplan onmiddellijk volgt op het in procedure nemen van het dijkversterkingsplan.

Geef in het MER tevens een overzicht van de diverse vergunningen en ontheffingen die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de werkzaamheden.

3. VOorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Algemeen

Beschrijf de voorgenomen activiteit zo gedetailleerd als nodig is om een goede vergelijking en beoordeling van alternatieven mogelijk te maken. Geef per alternatief op kaart het tracé aan, inclusief het ruimtebeslag en huidig ruimtegebruik. Geef op ten minste één kaart alle topografische namen aan die in het MER worden gebruikt. Geef in het MER, waar relevant, inzicht in:

- de activiteiten die plaatsvinden in de realisatiefase (aanleg/inrichting) en de gebruiksfase (beheer, onderhoud en gebruik);

- de benodigde hoeveelheid zand en de gewenste kwaliteit ervan (zowel fysisch als chemisch), inclusief de herkomst voor zover bekend. Geef daarbij een beschrijving van de wijze van winning van het zand en het transport naar de kust;
- de wijze van aanvoeren (per schip en/of per as) en aanbrengen in het werk van de benodigde materialen (niet alleen zand, maar ook klei en constructiemateriaal) en de mogelijk in dat kader te treffen voorzieningen;
- het grondverzet en de logistiek van grondaanvoer;
- de fasering voor de realisatie van hoofdactiviteiten.

3.2 Alternatievenontwikkeling

Uit de startnotitie leidt de Commissie af dat in het MER op basis van overwegend veiligheids- en kostencriteria één alternatief wordt gekozen, dat vervolgens met verschillende ruimtelijke pakketten wordt uitgewerkt. De Commissie constateert dat daarmee de ruimtelijke doelstelling een beperkte rol speelt bij de keuze voor dat alternatief. Het is de vraag of toevoeging van de ruimtelijke pakketten in een later stadium leidt tot de meest optimale keuze uit alle mogelijke alternatieven.

Maak inzichtelijk op welke manier elementen uit de scenario's gebruikt worden bij de samenstelling van de alternatieven. De Commissie adviseert de alternatieven op een zodanig detailniveau uit te werken dat een goed onderbouwde keuze voor een voorkeursalternatief gemaakt kan worden, waarbij de veiligheids- en ruimtelijke doelstellingen en het milieubelang volwaardig zijn meegewogen.

In de startnotitie wordt niet eenduidig aangegeven op welke (kwantitatieve en kwalitatieve) gronden oplossingen afvallen bij de alternatievenontwikkeling. Geef in het MER navolgbaar aan welke randvoorwaarden en uitgangspunten daarvoor bepalend zijn en motiveer welke oplossingen hierdoor afvallen. Maak hierbij expliciet onderscheid tussen:

- harde randvoorwaarden, zoals de veiligheidstaakstelling en de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden *Coepelduynen* en *Meijendel en Berkheide*;
- (harde) randvoorwaarden en uitgangspunten volgend uit overleg met de gemeente Katwijk met het oog op de ruimtelijke doelstellingen van het voornemen, volgend uit bestaande functies en waarden;
- randvoorwaarden en uitgangspunten volgend uit overleg met betrokken organisaties, gebruikers en bewoners.

3.3 Meest milieuvriendelijk alternatief (mma)

De Commissie heeft ten aanzien van het mma de volgende suggesties:

- Onderzoek in het mma de kansen die er zijn voor nieuwe habitat en soorten, die een rol kunnen spelen in de functie als verbindingszone tussen de Natura 2000-gebieden *Coepelduynen* en *Meijndel en Berkheide*⁸.
- Besteed bij de inrichting, afwerking en beheer van de kustversterking aandacht aan het vergroten van natuur⁹- en belevings-¹⁰ en gebruikswaarden¹¹.

3.4 Referentie

De Commissie onderschrijft de definitie van de referentiesituatie in de startnotitie. Geef in het MER een helder overzicht van de autonome ontwikkelingen in het studiegebied en de milieueffecten daarvan. Geef ook een doorkijk naar nieuwe ontwikkelingen op het gebied van toetsingsnormen zoals die mogelijk voortvloeien uit nieuwe landelijke ontwikkelingen (bijvoorbeeld het Nationaal Waterplan en het advies van de Deltacommissie).

4. BESTAANDE MILIEUSITUATIE EN MILIEUGEVOLGEN

4.1 Doelbereik, toetsingscriteria en te onderzoeken aspecten

De Commissie mist bij de omschrijving van de beoordeling van de effecten de toetsing op doelbereik en de uitwerking daarvan naar flexibiliteit en robuustheid van de veiligheidsdoelstelling. Ook wordt de beoordeling op de ruimtelijke doelstellingen gemist. Werk voor deze doelstellingen concrete toetsingscriteria uit en toets in het MER de alternatieven aan deze doelstellingen.

Maak bij de effectbeschrijvingen duidelijk onderscheid tussen effecten in de uitvoeringsfase en die in de beheer- en onderhoudsfase.

De in de startnotitie gepresenteerde tabel 6.5 met een overzicht van de te onderzoeken aspecten geeft een algemeen beeld van de te onderzoeken milieugevolgen. Met het oog op de waardering van milieugevolgen is het van belang dat de kwalitatief te beschrijven effecten zoals ruimtelijke kwaliteit of belevingswaarde zo veel mogelijk geconcretiseerd en gevisualiseerd worden¹².

---

⁸ Geef onder meer aandacht aan uitwisselingsmogelijkheden voor soorten van kalkrijke duingraslanden en dauwbraamgraslanden.

⁹ Zie ook zienswijze 3 waarin aangegeven wordt welke maatregelen genomen kunnen worden voor het versterken van de EHS.

¹⁰ Belevingswaarden voor zowel bewoners als bezoekers.

¹¹ Zoals bijvoorbeeld wandel- en fietspaden en hun inpassing.

¹² Zie ook zienswijze 6 waarin de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed aandacht vraagt voor de uitwerking van het effectenonderzoek voor het aspect cultuurhistorie in brede zin.

4.2 Kustmorfologie

Werk bij de uitwerking van de alternatieven waarbij strand en vooroever in het geding zijn, de kustmorfologische aspecten gedetailleerd in het MER uit. Het gaat hier met name over de ontwikkeling van de kustboog, de inscharingen ter weerszijden van de zeevaartse versterking en de kustmorfologische ontwikkeling van de scenario's 2B, 4 en 5. Ga in op het gedrag van de kust (afslag, kustprofiel, herstel) tijdens een 'superstorm' bij deze scenario's. Ga ten slotte in op de waterbeweging in de buitendijkse kom bij een superstorm bij de landwaartse scenario's. Betrek de problemen van de uitwateringsluis nadrukkelijk bij de kustmorfologische beschouwingen¹³.

4.3 Bodem en water

Besteed in het MER aandacht aan:

- de aanwezige (geo)hydrologische situatie en de mogelijke veranderingen daarin als gevolg van de maatregelen; denk hierbij aan veranderingen in grondwaterstromingen, kwel en invloed op de zoetwaterbel;
- de kwaliteit van de bodem in het gebied waarbinnen de werkzaamheden worden uitgevoerd en de effecten van het voornemen daarop;
- mogelijke hinder en overlast voor de omgeving van de logistiek van het grondverzet in de uitvoeringsfase;
- effecten op boven- en ondergrondse infrastructuur van de grondwerkzaamheden, zowel in de aanlegfase als beheer- en onderhoudsfase;
- de invloed op de waterkwaliteit, zoet- en zoutuitwisseling en het stromingskarakter van het uitwateringskanaal;
- overlast van zand voor de omgeving tijdens de aanleg en het noodzakelijke onderhoud.

4.4 Natuur

4.4.1 Gebiedsbescherming

Huidige situatie

Het strand, de duinen en de zeereep in het plangebied maken onderdeel uit van de EHS. De zeereep vormt een verbinding tussen de Natura 2000-gebieden *Coepelduynen* en *Meijndel en Berkheide*. De Commissie adviseert in het MER de volgende informatie op te nemen:

- duidelijke kaarten met begrenzing van deze gebieden;
- de instandhoudingsdoelstellingen voor de soorten en habitat waarvoor de Natura 2000-gebieden zijn aangewezen en of er sprake is van een behoud- of verbeterdoelstelling;

---

¹³ Zie ook zienswijze 1 die aandacht vraagt voor de problematiek rond de uitwateringsluis.

- de beheertypen en doelsoorten in dit deel van de EHS, inclusief verbindingzone;
- de aanwezigheid in de huidige situatie van deze habitat en soorten in de EHS.

Gevolgen

Geef in het MER inzicht in de gevolgen van het initiatief voor de te beschermen habitat en soorten binnen de EHS, inclusief de rol van EHS als verbindingzone. Geef bij de beschrijving van de gevolgen bij de verschillende alternatieven een inschatting van verandering in oppervlakte en kwaliteit. Geef van de EHS-gebieden aan of de daarvoor geldende 'wezenlijke kenmerken en waarden' worden aangetast en of het voornemen past binnen het toetsingskader¹⁴ voor deze EHS-gebieden.

In een aantal alternatieven zal de zeereep in omvang toenemen. Geef aan hoe wordt omgegaan met status van deze gebieden in relatie tot (de begrenzing van) de EHS.

Onderzoek of er gevolgen voor de Natura 2000-gebieden zijn. Als in de voortoets, op grond van objectieve gegevens, niet kan worden uitgesloten dat het voornemen afzonderlijk dan wel in combinatie met andere plannen of projecten, significante negatieve gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, geldt dat een passende beoordeling opgesteld moet worden, waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied¹⁵.

Onderzoek, indien van toepassing, in de passende beoordeling of de zekerheid kan worden verkregen dat het project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast. Uit de wetgeving volgt dat een project alleen doorgang kan vinden, als uit de passende beoordeling de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets¹⁶ met succes wordt doorlopen¹⁷. De Commissie adviseert de passende beoordeling, indien van toepassing, op te nemen in het MER.

---

¹⁴ Het toetsingskader zoals beschreven in de nota Ruimte, Spelregels EHS en/of provinciale uitwerkingen daarvan.

¹⁵ Artikel 19f van de Natuurbeschermingswet 1998.

¹⁶ Dit houdt op grond van de artikelen 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling, inclusief locatiealternatieven?
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

¹⁷ Artikel 6, lid 3 en 4, van de Habitatrictlijn, geïmplementeerd in de artikelen 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998.

4.4.2 Soortbescherming

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied en geef aan tot welke categorie deze soorten behoren¹⁸. Beschrijf welke Rode Lijstsoorten aanwezig zijn. Ga in op de mogelijke gevolgen van het voor-nemen op de standplaats (planten) of het leefgebied (dieren) van deze soorten en bepaal in hoeverre verbodsbepalingen¹⁹ mogelijk overtreden worden. Beschrijf mitige-rende en compenserende maatregelen die de aantasting kunnen beperken of voor-komen.

4.5 Landschap en cultuurhistorie (waaronder archeologie)

De alternatieven geven zowel kansen als bedreigingen voor de huidige ruimtelijke kwaliteit. Geef voor zowel de gebouwde omgeving van Katwijk aan Zee als voor de Boulevard en het strand aan wat de kenmerkende waarden zijn van de visueel-ruimte-lijke structuur (zichtassen, beelddragere), de stedenbouwkundige cultuurhistorische waarden en monumenten. Ga daarbij specifiek in op die aspecten die doorslaggevend zijn voor de beleving van het gebied.

Maak in het MER voor alle alternatieven duidelijk wat de gevolgen zijn voor de aan-wezige waarden. Geef vervolgens voor alle alternatieven in het MER aan in hoeverre met de pakketten met ruimtelijke maatregelen negatieve effecten voorkomen worden en kansen voor de ontwikkeling van de ruimtelijke kwaliteit kunnen worden benut.

Geef de effecten van de maatregelen en de relaties tussen de waarden weer op kaart. Visualiseer (bijvoorbeeld met behulp van kaarten, fotomontages en tekeningen) voor alle alternatieven de veranderingen die plaatsvinden.

Maak ten aanzien van de archeologische waarden duidelijk welke gevolgen de voor-genomen activiteit heeft op de archeologische waarden rond de kustversterking, en ook de archeologische waarden van dijken en kaden zelf. Geef aan welke maatrege-len genomen worden om deze waarden te beschermen.

4.6 Leefbaarheid

Beschrijf in het MER de invloed op het plangebied wat betreft bereikbaarheid, gebruik en overlast in de realisatiefase.

---

¹⁸ Er wordt onderscheid gemaakt tussen de categorieën: tabel 1 (algemeen), 2 (overig) en 3 (Bijlage IV HR/ bijlage 1 AMvB) soorten en vogels.

¹⁹ De verbodsbepalingen zijn opgenomen in de artikelen 8 (planten) en 9 - 12 (dieren) van de Flora- en faunawet.

4.7 MKBA

De informatie die wordt verzameld voor het MER dient tevens als input voor de MKBA. Het is voor de besluitvorming van belang dat in het MER en de MKBA gebruik wordt gemaakt van dezelfde alternatieven, referentiesituatie, scenario's en planhorizon. Voor een aantal onderdelen kunnen de kosten en baten in de MKBA met behulp van kentallen worden vastgesteld. Verder is het van belang om voor de aspecten die zowel kosten als baten hebben, deze beiden in beeld te brengen en dus niet alleen het saldo. Voor de baten die niet gemonetariseerd kunnen worden (bijvoorbeeld van en voor natuur of landschap) suggereert de Commissie om een kosteneffectiviteitsanalyse uit te voeren, zodat er wel een prioritering kan plaatsvinden van alternatieven op deze aspecten. Geef aan of, en zo ja, op welke punten de MKBA is uitgevoerd conform de OEI-richtlijnen.

Maak in de MKBA onderscheid in:

- directe en indirecte kosten en baten;
- kosten en baten, toe te schrijven aan veiligheid en aan ruimtelijke kwaliteit;
- kosten en baten voor publieke en private partijen (verdelingseffecten).

5. OVERIGE ONDERDELEN

5.1 Kaartmateriaal

Gebruik recent en overzichtelijk kaartmateriaal met een duidelijke legenda. Op minstens één kaart moeten alle topografische namen en straatnamen die in het MER worden gebruikt, goed leesbaar zijn aangegeven.

5.2 Evaluatieprogramma

Besteed in het evaluatieprogramma aandacht aan herstel en ontwikkeling van de duin/dijkvegetaties.

5.3 Overige onderdelen

Voor de onderdelen 'leemten in kennis' en 'samenvatting van het MER' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

BIJLAGE 1 - Projectgegevens

Initiatiefnemer: Hoogheemraadschap van Rijnland.

Bevoegd gezag: Provinciale Staten van Zuid-Holland.

Besluit: Goedkeuring van het dijkversterkingplan conform de Wet op de waterkering (Wwk).

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C00.2 vrijwillig MER.

Activiteit: Het versterken van de kustversterking in Katwijk om te voldoen aan de wettelijke gestelde eisen met betrekking tot de veiligheid.

Betrokken documenten

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Hydraulische randvoorwaarden primaire waterkeringen voor de derde toetsingsronde 2006-2011 (HR2006), Ministerie van Verkeer en Waterstaat, 2007.
- Ruimtelijke verkenning Kustveiligheid, Projectgroep zwakke schakel Katwijk, januari 2007.
- Beoordeling "zwakheid" schakel Katwijk, Alkyon, 2007.
- Startnotitie/MER kustversterking Katwijk, Hoogheemraadschap van Rijnland, 8 april 2009.
- Nota varianten en alternatieven Kustversterking Katwijk, *Concept 2.0*, Hoogheemraadschap van Rijnland, 20 mei 2009.
- Hand-out: MER alternatieven en pakketten ruimtelijke kwaliteit kustversterking Katwijk, projectgroep kustversterking Katwijk, 9 juli 2009.

De Commissie heeft kennisgenomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

Procedurele gegevens

- Aankondiging start procedure in de Staatscourant van 13 mei 2009
- Advies aanvraag: 12 mei 2009
- Terinzagelegging: 18 mei 2009
- Richtlijnenadvies: 14 juli 2009.

Werkwijze Commissie bij richtlijnenadvies/advies reikwijdte en detailniveau

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de startnotitie als uitgangspunt.

Samenstelling van de werkgroep

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

- ir. J.H.J. van der Gun
- drs. Y.J. van Manen
- drs. W. Smal (secretaris)
- ir. K.A.A. van der Spek
- prof.dr. J.H.J. Terwindt
- drs. L.H.J. Verheijen (voorzitter).

BIJLAGE 2 - Lijst van zienswijzen en adviezen

1. M. v.d. Zwan, Katwijk
2. drs. G.J. Guijt, Katwijk
3. Stichting Duinbehoud en Stichting Berkheide Coepelduynen, Leiden
4. A.A. Parlevliet, Katwijk
5. Nederlandse Zeejachthaven Ontwikkelingsmaatschappij BV, Rotterdam
6. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort
7. M. Jongejan, woonplaats onbekend
8. Gemeente Katwijk.